

Тюрменко К. О., бакалавр

Київський національний університет технологій та дизайну

**ІННОВАТИКА У РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ,
ОСВІТИ ТА КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ**

Анотація. Розглянуто поняття інноваційного розвитку, культури, освіти та креативних індустрій, а також основні завдання інноваційного розвитку освіти України, узагальнено основні методи інноваційного розвитку в освіті України, проаналізовано інноватику у сфері культури та креативних індустрій, охарактеризовано сутність інноваційного розвитку культури, освіти та креативних індустрій.

Ключові слова: розвиток, інноватика, інноваційний розвиток, освіта, культура, креативні індустрії.

Tiurmenko K. O.

Kyiv National University of Technologies and Design

**INNOVATION IN THE DEVELOPMENT OF CULTURE,
EDUCATION AND CREATIVE INDUSTRIES**

Abstract. The concept of innovative development, culture, education and creative industries is considered, the main methods of innovative development in education in Ukraine are summarized, innovation in the field of culture and creative industries is analyzed, the essence of innovative development of culture, worlds and creative industries is characterized.

Keywords: development, innovation, innovative development, education, culture, creative industries.

Вступ. Інновації стали не лише ключем до розвитку, а й важливим каталізатором перетворень у сферах освіти, науки та креативних індустрій. Сучасний світ вимагає від нас постійного адаптування до швидко змінюючогося середовища, і саме інновації виступають відповіддю на цей виклик.

У сфері освіти інновації розширюють горизонти навчання, забезпечуючи доступ до знань у будь-якому куточку світу. Електронні платформи, віртуальна реальність та штучний інтелект стають не лише інструментами, але й співтоваришами в освітньому процесі, роблячи навчання більш індивідуалізованим та захоплюючим.

У науці інновації розкривають нові можливості для досліджень та розвитку. Високотехнологічні методи аналізу даних, обчислювальні системи та експериментальні техніки дозволяють науковцям швидше досягати значущих результатів, розширюючи грані наукового пізнання.

Креативні індустрії відчувають вплив інновацій через цифрові технології, які революціонізують процеси творчості та взаємодії з аудиторією. Від віртуальної реальності до блокчейн-технологій, креативці отримують нові інструменти для вираження своєї унікальності та взаємодії з широким загалом.

Постановка завдання. Виходячи з вище зазначеного, метою дослідження є аналіз інноваційного розвитку культури, освіти та креативних індустрій України, що впливає на подальший розвиток суспільства.

Результати досліджень. Інноваційний тип розвитку (англ. Innovation model of development) – характеризується перенесенням акценту на використання принципово нових прогресивних технологій, переходом до випуску високотехнологічної продукції, прогресивними організаційними і управлінськими рішеннями в інноваційній діяльності, що стосується як мікро-, так і макроекономічних процесів розвитку – створення

технопарків, технополісів, проведення політики ресурсозбереження, інтелектуалізації всієї виробничої діяльності, софтизації та сервізації економіки [1].

Культура – це дуже широкий термін, який охоплює всі наші сфери життя, способи поведінки, філософії та етику, мораль і манери, вірування, мову, ритуали, звичаї та традиції, мистецтво, технологію, стилі одягу, способи виробництва та приготування їжі, релігійну, політичну, економічну та інші види діяльності. Вона має все те, що людина придбала у своєму індивідуальному і соціальному житті [2].

Освіта – це процес і результат засвоєння особистістю певної системи наукових знань, практичних умінь та навичок і пов'язаного з ними того чи іншого рівня розвитку її розумово-пізнавальної і творчої діяльності, а також морально-естетичної культури, які у своїй сукупності визначають соціальне обличчя та індивідуальну своєрідність цієї особистості [3].

Креативні індустрії (англ. Creative industries) – це перелік видів економічної діяльності, що мають потенціал до створення доданої вартості та робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження, а їх продукти та послуги є наслідком індивідуальної творчості, навичок і таланту.

В Міністерстві культури України з 2017 року працює сектор розвитку креативних індустрій, а з 2018 працює Директорат креативних індустрій [4].

Глобалізаційні впливи, інтенсифікаційні процеси в інформаційному просторі спричинили появу нового явища – інноваційної культури, яка стала предметом дослідження економічної, соціологічної, психологічної, педагогічної та інших наукових галузей. Сьогодні інноваційна культура розглядається як один із головних каналів активізації суб'єктів діяльності всіх галузей. Під інноваційною культурою мають на увазі складову загальнокультурного процесу, яка характеризує ступінь сприйняття окремою особою або групою чи суспільством різних нововведень в діапазоні від толерантного відношення до готовності та здатності перетворення їх у інновації. Інтенсивний розвиток суспільних процесів уможливив формування окремих сторін цього надзвичайно багатогранного явища: по-перше, інноваційна культура є окремою особливою формою культури в цілому; по-друге, вона виступає передумовою якісних змін у життєдіяльності людини; по-третє, стає методологічною основою прогресу гармонізації усіх сфер людської діяльності. Вчені визнають, що інноваційність притаманна культурі в цілому, оскільки оновлення виступає необхідною умовою культурного процесу, однак інноваційна культура надає цим процесам інтенсивний та масовий характер, охоплюючи все глибші пласти суспільних змін аж до трансформації соціально-економічного укладу [5].

Основні завдання інноваційного розвитку освіти України розкриваються через низку нормативно-правових актів.

У Законі України «Про освіту» одним із завдань освітньої політики держави є формування якісно нової системи освіти. Закономірною і обов'язковою умовою успішної реалізації цього завдання є забезпечення випереджального розвитку загальної середньої освіти, головною ознакою якої стає інноваційність. Інноваційність в освітній сфері є принципово важливою відповіддю на виклики сучасності, передбачає гнучкість системи освіти, її відкритість до нового (як у технологічному, так і в світоглядному аспектах), конкурентоспроможність.

Інноваційний розвиток сучасного загальноосвітнього навчального закладу (далі – ЗНЗ) – це цілеспрямований і незворотний процес, що забезпечує якісні зміни, перехід ЗНЗ до нового якісного стану. Інноваційний розвиток ЗНЗ здійснюється переважно за допомогою цілеспрямованого внесення в його діяльність якісно нових елементів, їх

взаємозв'язків і характеристик. Передумовою, умовою і змістом цих змін виступають інновації та нововведення, що забезпечують оптимальний і сталий розвиток ЗНЗ.

Метою інноваційного розвитку ЗНЗ є забезпечення якісних змін його освітньої діяльності, які забезпечуватимуть зростання якості загальної середньої освіти, сприятимуть формуванню особистості учня, здатного до подальшої успішної життєвої самореалізації. Реалізації мети передбачає реалізацію таких основних завдань:

- 1) актуалізацію інноваційної діяльності педагогічних працівників ЗНЗ;
- 2) визначення об'єктів, механізмів, організаційно-педагогічних умов інноваційного розвитку ЗНЗ;
- 3) розроблення науково-методичного забезпечення та механізмів інноваційного розвитку ЗНЗ;
- 4) реалізацію визначених механізмів і створення умов для ефективного і стійкого інноваційного розвитку ЗНЗ.

Інноваційний розвиток закладів вищої освіти України відбувається в умовах сучасних ринкових відносин, розвитку нових технологій, інтеграції у світову систему вищої освіти. Питання підвищення якості підготовки студентів можуть бути вирішені при активному впровадженні та функціонуванні в вузах сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій. Головною метою розвитку інноваційних технологій у вітчизняних ЗВО є впровадження принципово нового підходу до інформатизації університетів, який передбачає виконання наступних складових:

- комплексна інтеграція ЗВО в світову інформаційну систему;
- широка взаємодія з іншими університетами на рівні спільних освітніх програм;
- інтенсифікація навчального процесу та активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- створення умов для широкого впровадження сучасних освітніх технологій у навчальний процес;
- підвищення ефективності управління якістю освіти.

Згідно концепції «Нової української школи», сучасна освіта, окрім надання знань, має прищепити молодій людині здатність самостійно засвоювати знання, оволодівати потрібною інформацією та творчо осмислювати її. Тобто освіта покликана навчити майбутнього громадянина на основі отриманих знань критично і творчо мислити, використовувати знання як у професійній, так і в суспільно-політичній діяльності.

Освіта наповнює людину духовністю, змушує її замислюватися над сутністю і цінностями свого існування. Саме вона окреслює для неї основні контури світу справжньої, а не масової культури, в яку вписані дійсні цінності, саме вона говорить їй про те, що добро і краса не менш важливі для життя, чим добробут і технічні пріоритети сучасного життя. Тільки освіта формує особистість - відповідального творця власного життя і громадянина країни. Сьогодні такою може бути лише освіта інноваційна. В свою чергу, лише освічена, творча людина може бути здатною до змін, до інновацій, і, що головне, до системного інноваційного мислення, усвідомлених і цілеспрямованих дій. Тільки творчо сформована особистість стає активним суб'єктом суспільних відносин [6].

Запровадження креативних програм в університетах та школах сприяє вихованню нового покоління творчих фахівців. Інкубатори та простори для спільної роботи (co-working spaces) стають місцями, де талановиті індивіди можуть об'єднати зусилля та реалізувати свої ідеї.

У секторі культурних індустрій виділяють ряд груп: реклама, архітектура, художній та антикварний ринок, ремесла, дизайн, мода, виробництво кіно- та відеопродукції, програмування, в том числі створення розважальних та інтерактивних

програм і комп'ютерних іграшок, музика, виконавчі мистецтва, видавнича справа, теле-, радіо- та Інтернет- трансляції.

Культурні індустрії охоплюють такі види діяльності: аудіовізуальна творчість (фільми, ТБ, радіо, нові медіа, музика); туризм; спорт; книги і преса; спадщина (музеї, бібліотеки, архіви та історичне середовище); перформативні мистецтва (театр, виконавське мистецтво і танок); візуальні мистецтва (галереї, архітектура, дизайн і ремесла).

Організатори Другого міжнародного ярмарку грантів у сфері культури визначили такі сфери культурних креативних індустрій:

- Візуальне мистецтво (живопис, графіка, мозаїка, естамп, інсталяція, плакат, літографія, муралізм, стрит-арт, ленд-арт, скульптура, фотографія, паблік-арт).
- Аудіальне мистецтво (жива/відтворена музика, саунд-арт, радіо).
- Аудіовізуальне мистецтво (кіно, телебачення, реклама, відеоарт, диджитал-арт, нові медіа, відеоігри, віджеїнг).
- Дизайн (інтер'єрів, прикладний, графічний, ландшафтний, саунд-дизайн, мода, архітектура).
- Сценічне та перформативне мистецтво (театр, балет, танець, цирк, карнавал, музичні вистави (мюзикл, опера), перформанс, гепенінг).
- Культурна спадщина (бібліотеки, музейна справа, архіви, ремесла, матеріальна та нематеріальна культурна спадщина).
- Література та видавнича справа (книги, періодика, журнали, друковані ЗМІ, літературні фестивалі).
- Креативні індустрії (фестивалі та заходи, культурні та креативні простори, креативне підприємництво, інновації) [7].

Розвиток креативних індустрій в Україні стає ключовим напрямком для стимулювання економічного зростання та культурного розмаїття у країні. Креативні індустрії об'єднують в собі широкий спектр секторів, таких як мистецтво, дизайн, кіно, музика, архітектура, ігри, а також інші творчі галузі. За останні роки Україна виявила значний потенціал у цих сферах та зосереджується на їхньому активному розвитку.

1. Культурна спадщина: Україна, з своєю багатозначною історією та культурою, стає надзвичайною платформою для розвитку та використання культурної спадщини у креативних проєктах. Професійні митці та ремісники використовують традиційні методи та звичаї для створення унікальних продуктів.

2. Музична та кінематографічна індустрії: Українські музиканти та кінорежисери здобувають популярність, представляючи унікальний погляд на світ через свої творчі роботи. Фестивалі, концерти та кінофестивалі стають платформами для просування мистецтва та залучення уваги до креативності країни.

3. Технології та інновації: Застосування новітніх технологій, таких як віртуальна реальність, розширена реальність та блокчейн, в креативних індустріях прискорює інновації та розширює можливості для творчих вирішень. Українські стартапи в галузі інтерактивних медіа та візуальних ефектів набувають визнання на світовому рівні.

Висновки. Інноваційний розвиток освіти, культури та креативних індустрій не лише визначає нові траєкторії для цих галузей, але й стає ключовим чинником для сталого суспільного прогресу. З різноманітністю технологічних та творчих підходів виникають ряд висновків, які можна зробити щодо цього інноваційного розвитку:

1. Забезпечення Доступу до Знань: Інновації у сфері освіти розширюють доступ до навчання та знань. Електронні платформи, онлайн-курси та інтерактивні методи навчання допомагають зменшувати географічні та соціальні бар'єри, роблячи освіту більш доступною для всіх.

2. Розцвіт Креативності та Культурного Многообразу: Інновації в культурних індустріях підтримують розвиток та збереження культурного спадку. Спільна робота творчих індивідів з різних галузей, застосування новітніх технологій у виконавських мистецтвах, а також глобальний обмін ідеями сприяють розцвіту культурного многообразу.

3. Економічний Зріст: Розвиток креативних індустрій стає суттєвим фактором для економічного зростання. Вони створюють нові робочі місця, сприяють розвитку підприємництва та вносять значний внесок у формування бренду країни на світовій арені.

4. Інтердисциплінарний Підхід: Інновації стимулюють взаємодію між різними секторами. Взаємодія між освітою, наукою та промисловістю сприяє створенню інтердисциплінарних підходів та розвитку комплексних проектів.

5. Підтримка Талантів та Креативців: Інноваційні ініціативи в освіті та культурних галузях сприяють виявленню та розвитку талантів. Спеціалізовані програми, конкурси та гранти допомагають молодим творцям реалізовувати свої ідеї та внести свій внесок у суспільний розвиток.

Інноваційний розвиток освіти, культури та креативних індустрій створює нові горизонти можливостей, сприяє створенню екосистеми, в якій синергія між технологіями та творчістю є ключем до успіху. Ці напрями спрямовані на формування сучасного суспільства, здатного відповідати викликам майбутнього.

Список використаної літератури

1. Інноваційний тип розвитку. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Інноваційний_тип_розвитку.
2. Культура. URL: <https://translations.com.ua/kultura.html>.
3. Освіта. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Освіта>.
4. Креативні індустрії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Креативні_індустрії.
5. Інноваційна культура: особливості та перспективи. URL: http://eprints.zu.edu.ua/15271/1/Інноваційна_культура_особливості_та_перспективи.pdf.
6. Основні завдання інноваційного розвитку освіти України. URL: <https://naurok.com.ua/osnovni-zavdannya-innovaciynogo-rozvitku-osviti-ukra-ni-187341.html>.
7. Креативні індустрії: вплив на розвиток економіки України. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/04/KSE-Trade-Kreativni-industriyi-Zvit.pdf>.
8. Креативні індустрії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Креативні_індустрії.